

KAŠTEL LUKŠIĆ, oltar Bl. Armira u župnoj crkvi, djelo Jurja Dalmatinca

U drugoj pol. XIX. st. objavljene su topografske karte u razmjeru 1 : 25 000. To je ujedno i vrijeme kada je kartografska umjetnost, koja je u prošlosti dala mnoga djela izuzetne lik. vrijednosti, definitivno zamijenjena kartografskom egzaktnošću.

LIT.: L. Donati, Martino Rota, ASD, 1927, 2. — R. Almagia, *Intorno all'opera cartografica di Natale Bonifazio*, ibid., 1933, 14. — M. Vanino, O postanku zemljovida Hrvatske od Stjepana Glavača, *Hrvatski geografski glasnik*, 1939, 8—10. — T. Peruško, Kartograf Ivan Klobučarić, *Geografski glasnik*, 1958, 20. — A. Depoli, Il cartografo Giovanni Clobucciarich-Clobuciarus, *Pagine Istriane* (Trieste), 1958, 32. — G. A. Škrivanić, *Monumenta Cartographica Jugoslaviae*, I i II, Beograd 1974. i 1979. — M. Marković, Razvatak kartografskih upoznavanja današnjih jugoslavenskih zemalja, I, Zagreb 1975. — Isti, *Geografska bibliografija Jugoslavije*, I i II, Zagreb 1978. i 1980. — Isti, Napredak na kartama Hrvatske tijekom 19. stoljeća, *Zbornik II simpozija iz povijesti znanosti*, Zagreb 1980. — A. Pandžić, *Pet stoljeća zemljopisnih karata Hrvatske*, Zagreb 1988. — *Granice Hrvatske na zemljovidima* (katalog), Zagreb 1992/93. — M. Mirković, *Descriptio Croatiae...*, Zagreb 1993. Mi. Ma.

KÄSSMANN (KÄHSSMAN, KÄSZMAN), Josip, kipar (Beč, 3. IX. 1784 — Fischau, Donja Austrija, 18. I. 1856). Sin je kipara Franje kod kojega počinje učiti, a potom nastavlja školovanje na Akademiji u Beču. U Rimu 1826—29. radi pod mentorstvom danskoga kipara B. Thorvaldsena. Ostavio je veći broj kipova i reljefa s mitološkim ili religioznim motivima. K. pripada posljednjim predstavnicima bečkoga klasicizma.

Po narudžbi i ideji biskupa Haulika, izradio je 1846. i 1847. tri skulpture za perivoj Maksimir: *Žetelicu* (uništena), *Dječju grupu* (Muzej grada Zagreba) i *Napuljskog ribara* (Maksimir).

LIT.: J. Lachner, O stogodišnjici maksimirskeg perivoja, *Kähssmannove maksimirske statue*, *Katolički list*, 1943, 33. — I. Gostl, Josip Kähssmann i maksimirske skulpture, *ČIP*, 1989, 7—8. — O. Maruševski i S. Jurković, Maksimir, Zagreb 1991, str. 54. — I. Gostl, *Zagrebački perivoji i promenade*, Zagreb 1994. Ig. G.

KASSOWITZ-CVIJIĆ, Antonija, književnica (Zagreb, 16. I. 1865 — 18. XII. 1936). Učiteljsku školu svršila u Beču. Bila je učiteljica u Zagrebu. Objavljivala je članke i studije i iz lik. umjetnosti u listovima i časopisima (*»Jutarnji list«*, *»Obzor«*, *»Hrvatsko kolo«*).

BIBL. (lik. umjetnosti): *Vjekoslav Karas, prvi ilirski slikar*, Zagreb 1929; *Ferdo Quiquerez*, Zagreb 1931; *Prve javne pozornice u Zagrebu god. 1780, 1788*, Zagreb 1933.

KASTAV, gradić u Istri, SZ od Rijeke, smješten na starome putu Rijeka—Trst. Na mjestu prapovijesne gradine (prapov. nekropola u uvali *Mišinci*) razvilo se u sr. vijeku središte komune kojoj su pripadali Veprinac i Mošćenice. Grad s municipalnom upravom imao je u XVI. st. hrvatskim jezikom pisani statut. U Kastvu su djelovali popovi i notari glagoljaši. Bio je opasan još djelomično očuvanim zidinama i kulama. Utvrđena gradska vrata nalazila su se na juž. prilazu gradu. Ispred njih je bio trg s bastionom (*Fortica*) i gradskom ložom iz 1571, obnovljenom 1825. Na trgu je i mala barokna crkva. Unutar grada na glavnu se ulicu, koja vodi od vrata prema župnoj crkvi i utvrdi *Žudiki*, nadovezuje niz poprečnih prolaza i uličica koje oblikuju nekoliko insula. Fortifikacijski sustav čine djelomice i kuće izgrađene na zap. i juž. zidinama. U samome gradu, na trgu *Lokvina* gdje se nekoć odvijao javni život, nalaze se cisterna s natpisom (1666), nekađašnja kapetanova rezidencija (gospoštijski dvor — danas škola), te gotička crkva Sv. Trojstva iz XV. st. Trobrodna barokna župna crkva Sv. Jelene iz 1709. ima odijeljen zvonik iz 1724. U njoj su vrijedni barokni oltari i krstionica iz XVIII. st., te korske klupe iz XVII. st. U Kastvu su ruševine nedovršene trobrodne isusovačke barokne crkve iz XVIII. st. (*Crekvina*), a u okolici niz srednjovj. crkva romaničkoga tlocrta s polukružnim apsidadama.

LIT.: J. Dorčić i M. Tomašić, *Kastav i Kastavština u prošlosti i sadašnjosti*, Samobor 1931. — R. Matejčić, *Graditeljsko nasljeđe Kastva*, *Zbornik kastavštine*, II, Rijeka 1981. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, *Barok*. Ma. Š.

KASUMOVIĆ, Oleg, scenograf (Zagreb, 11. II. 1942). Nakon studija teatrologije u Kölnu diplomirao na Akademiji u Düsseldorfu (1969). Od 1970. radi pretežno u Hrvatskome narodnome kazalištu u Zagrebu. Sceni daje funkciju dramaturškoga izraza, ravnopravnu s režijom. Važniji su mu radovi: M. Feldman, *Vožnja* (1970); M. Krlježa, *Leda* (1972); M. Gorki, *Na dnu* (1974); U. Giordano, *André Chénier* (1976).

LIT.: *Repertoar hrvatskih kazališta, 1840—1860—1980*, I, II, Zagreb 1990.

P. C.

KAŠIĆ, selo SZ od Benkovca; spominje se u srednjovj. ispravama. Na više lokaliteta otkriveni su arheol. nalazi. Na položaju Manastirine ostaci starohrv. crkve kružna tlocrta sa šest apsida, sagrađene na ostacima ant. arhitekture, kojoj je poslije dograđeno predvorje i druge zgrade; oko crkve je groblje. Na Glavčurku grobovi iz VI. st. te starohrv. groblje od VIII. st. do kasnoga sr. vijeka. Na položaju Razbojine starohrv. groblje iz VIII. st. Na Maklinovu brdu starohrv. groblje (VIII—IX. st.) i primjeri pokapanja pepela u keramičkim posudama. Na Čerincu ostaci romaničke crkvice, na Gredama groblje (IX—XIV. st.) a na položaju Drače kasnosrednjovj. groblje. LIT.: S. Ginjača, *Trogodišnji rad Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika*, SHP, 1960, 7. — D. Jelovina, *Ranosrednjovjekovna nekropola na »Razbojinama« u selu Kašiću*, ibid., 1968, 10. — D. Vrsalović, *Srednjovjekovno groblje na »Gredama« u selu Kašiću*, ibid. — J. Belošević, *Die ersten slawischen Umengräber auf dem Gebiete Jugoslawiens aus dem Dorfe Kašić bei Zadar*, *Balkanoslavica*, 1974, 1. I. Pet.

KAŠINA, selo nedaleko od Zagreba. Crkva Sv. Petra nalazi se na uzvisini iznad stare ceste koja vodi iz Prigorja u Zagorje. Spomenuta je u ispravi iz 1217. U južnom zidu ugrađeni su ostaci rim. zida i zazidani romanički i gotički prozori. Crkva je bila pregrađivana u više navrata i barokizirana (1795).

LIT.: L. Dobronić, *Po starom Moravcu*, Zagreb 1979.

KAŠPAR-STRANIĆ, Lidija, slikarica (Slavonski Brod, 11. VI. 1923). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1949 (M. Tartaglia). Njezini radovi, izrazite tonske analitičnosti, pripadaju geometrijskoj apstrakciji. Trodimenzionalni geometrijski oblici pojavljuju se u čvrsto povezanu konstruktivnome sustavu, često s naglašenom prostornom dubinom (*Prostori u crvenom*, 1972; *Simetrija u zelenom*, 1975; *Megalopolis*, 1987; *Kristali*, 1991). Izdala je grafičku mapu *Prostori* (Zagreb 1976). Samostalno izlagala u Zagrebu (1973, 1978, 1982, 1987, 1989), Sisku (1974), Mariboru (1975), Rijeci (1976, 1986), Vinkovcima (1983) i Karlovcu (1983). Suradivala na opremi zgrada javne namjene (Osmogodišnja škola »Grof Janko Drašković« u Vrapču i Fakultet fizičke kulture u Zagrebu, Sportski i kulturni centar u Kutini). LIT.: Z. Poznić, Lidija Kašpar-Stranić (katalog), Zagreb 1978. — R. Putar, Lidija Kašpar-Stranić (katalog), Zagreb 1982. — Isti, Lidija Kašpar-Stranić, Zagreb 1989. V. El.

KAŠTELA, zajednički naziv za sedam naselja u priobalnomu predjelu od Solina do Trogira. Gornja Kaštela: Sućurac, Gomilica, Kambelovac. Donja Kaštela: Lukšić, Kaštel Stari, Kaštel Novi, Štafilić. Kaštelima pripadaju i plodna polja do padina Kozjaka.